

239930 - حکم قرض دادن به غیر مسلمان و نیکی کردن به او

سوال

من به شخصی غیر مسلمان مبلغی قرض دادم، اما او الان از پس دادن پولم امتناع می‌کند و هر بار عذر و بهانه‌ای می‌آورد، علی‌رغم اینکه می‌دانم می‌تواند پول مرا پس دهد و این اواخر برای خودش خانه‌ای خریده است. از بس من را معطل کرده احساس می‌کنم پولم را قرض نگرفته بلکه دزدیده است. در صورتی که پولم را پس ندهد آیا خداوند در برابرش به من اجری خواهد داد و به جای آن از اجر اخروی برخوردار خواهم شد یا از آنجایی که او کافر است پاداشی نخواهم برد؟

پاسخ مفصل

الحمدلله.

اولاً:

قرض دادن و نیکوکاری از طریق دادن اموال از جمله کارهای خیری است که مسلمان باید به آن اهمیت بدهد و از این طریق به مسلمانان و غیر مسلمانانی که در حال جنگ با مسلمانان نیستند نیکی ورزد، چنانکه الله متعال می‌فرماید:

لَا يَنْهَاكُمُ اللَّهُ عَنِ الَّذِينَ لَمْ يُقَاتِلُوكُمْ فِي الدِّينِ وَلَمْ يُخْرِجُوكُمْ مِنْ دِيَارِكُمْ أَنْ تَبَرُّوهُمْ وَتُقْسِطُوا إِلَيْهِمْ إِنَّ اللَّهَ يُحِبُّ الْمُقْسِطِينَ (۸)
 إِنَّمَا يَنْهَاكُمُ اللَّهُ عَنِ الَّذِينَ قَاتَلُوكُمْ فِي الدِّينِ وَأَخْرَجُوكُمْ مِنْ دِيَارِكُمْ وَظَاهَرُوا عَلَىٰ إِخْرَاجِكُمْ أَنْ تَوَلَّوهُمْ وَمَنْ يَتَوَلَّهُمْ فَأُولَٰئِكَ هُمُ
 الظَّالِمُونَ [ممتحنه: ۸ - ۹]

(الله شما را از کسانی که در [امر] دین با شما نجنگیده و شما را از دیارتان بیرون نکرده‌اند باز نمی‌دارد که با آنان نیکی کنید و با ایشان عدالت ورزید، زیرا الله دادگران را دوست دارد (۸) الله فقط شما را از دوستی با کسانی باز می‌دارد که در [کار] دین با شما جنگ کرده و شما را از خانه‌هایتان بیرون رانده و در بیرون راندنتان با یکدیگر هم‌پشتی کرده‌اند و هر کس آنان را به دوستی گیرد آنان همان ستمگرانند).

شیخ ابن عثیمین - رحمه الله - می‌گوید:

اما نیکی کردن به کافر و احسان در حق وی اشکالی ندارد، به شرط آنکه به سبب دینمان با ما نجنگد و ما را از سرزمینمان بیرون نکرده باشد، زیرا الله متعال می‌فرماید:

لَا يَنْهَاكُمُ اللَّهُ عَنِ الَّذِينَ لَمْ يُقَاتِلُوكُمْ فِي الدِّينِ وَلَمْ يُخْرِجُوكُمْ مِنْ دِيَارِكُمْ أَنْ تَبَرُّوهُمْ وَتُقْسِطُوا إِلَيْهِمْ إِنَّ اللَّهَ يُحِبُّ الْمُقْسِطِينَ
[ممتحنه: ۸]

(الله شما را از کسانی که در [امر] دین با شما نجنگیده و شما را از دیارتان بیرون نکرده‌اند باز نمی‌دارد که با آنان نیکی کنید و با ایشان عدالت ورزید، زیرا الله دادگران را دوست دارد).

تفسیر سورة البقرة (۲/ ۲۹۴).

الله متعال هنگام ذکر صفات اهل بهشت می‌فرماید:

وَيُطْعَمُونَ الطَّعَامَ عَلَىٰ حُبِّهِ مِسْكِينًا وَيَتِيمًا وَأَسِيرًا [انسان: ۸]

(و برای دوستی [الله] بینوا و یتیم و اسیر را خوراک می‌دهند).

و طبیعی است که کافر در نبرد با مسلمانان اسیر می‌شود.

همینطور مراجعه کنید به پاسخ سوال (129664).

ثانیا:

اگر در روز قیامت حق مسلمانی بر گردن کافر باشد خداوند حشش را از او باز می‌ستاند زیرا قیامت روز جزای حق و روز قیام عدل است:

وَنَضَعُ الْمَوَازِينَ الْقِسْطَ لِيَوْمِ الْقِيَامَةِ فَلَا تُظْلَمُ نَفْسٌ شَيْئًا وَإِنْ كَانَ مِثْقَالَ حَبَّةٍ مِنْ خَرْدَلٍ أَتَيْنَا بِهَا وَكَفَىٰ بِنَا حَاسِبِينَ [انبیاء: ۴۷]

(و ترازوهای عدالت را در روز قیامت می‌نهمیم پس هیچ کس [در] چیزی ستم نمی‌بیند و اگر [عملی] هم وزن دانه‌ی خردلی باشد آن را می‌آوریم و کافی است که ما حسابرس باشیم).

پیامبر - صلی الله علیه وسلم - بیان نموده که استیفای حقوق میان مکلفان به این صورت است که از نیکی‌های ظالم برداشته شده و به مظلوم داده می‌شود و اگر هیچی نیکی و پاداشی در اعمالش نبود از گناهان مظلوم برداشته و به ستمگر داده می‌شود، چنانکه از ابوهریره - رضی الله عنه - با سند صحیح روایت شده که رسول الله - صلی الله علیه وسلم - فرمودند: هرکه در حق برادرش - در آبروی وی یا چیز دیگری - مرتکب ستم شده امروز از او حلالیت بخواهد تا پیش از آنکه [روزی رسد که] نه دیناری در کار باشد و نه درهمی؛ اگر عمل نیکی داشته باشد به اندازه‌ی ستمش از وی گرفته می‌شود و اگر عمل نیکی نداشته باشد از بدی‌های طرف مقابل [که در حق وی ستم روا داشته] برداشته و وبال او می‌کنند به روایت بخاری

(۲۲۶۹).

و از آنجایی که کافر حسناتی ندارد [و کفر همه‌ی اعمال نیک را نابود می‌کند] به اندازه‌ی ستمش از گناهان مظلوم برداشته می‌شود و بر گردن کافر نهاده می‌شود سپس در آتش انداخته می‌شود.

از دست رفتن مال فرد مسلمان در دنیا از جمله مصیبت‌هایی است که گناهان او را پاک می‌کند و اگر بر این مصیبت صبر کند اجر بزرگی خواهد داشت.

والله اعلم